

מה פה יהודי כל כך...

בשידור בשבת בצהריים ובמוסף השבועי של "ידיעות אחרונות", פרסמה עדנה פאר ראיון עם ישראלית צעירה שהסתבכה בארה"ב בכת ה"מוניס" הידועה לשמצה, בתעתועיה, בנפשעות מנהיגה הנביא-המשיח-שליח אלהים-יורשו-שלו וכו' וכו' מדברי ההבל שכל בר דעת מינימלי רק יגחך לשמעם. והנה נפלה ברשת שרלט-נים אלו בת ישראל, לא ולדה, בת 23, ולא איזו מסגרת משולי החברה, כי אם בת קיבוץ. עצם הדבר הזה מדהים ממש. הסיפור נע בין שיאי גיחוך (העבידו אותה 16 שעות ביום לאסוף יום-יום 120 דולר "בשביל אלהים", והיא מתחננת שאלהים יסתפק ב-100 דולר, ועד לטרגיות ממש של כפילות רגשית: שנאה למדכאיה ותלות מוחלטת בהם וכזביהם). סוף סוף נחלצה איכשהו (ויש לקוות שאכן נרפאה כליל ונשתחררה, על כל סנים מהצ-רות שבאו עליה מבחוץ).

אך לא הייתי בא להגיב על הנושא, לנגוע בפרשה כאובה, ודאי גם לה, גם למשמחתה, גם לקיבוץ. קורה... אלמלא נקודה אחת, הנוגעת לחינוך אצלנו ולבעיית תרבותנו הלאומית בכלל.

בין היתר היא מספרת — כדי להסביר בכל זאת למראיינת הנדהמת כמונו — ש"התנ"ך היה צמוד אלי תמיד תוך כדי מכירות, הייתי עושה עבודה מיסיונרית... הפרידו בין בנות ובנים... למדנו תנ"ך והיסטוריה נוצ-רית... החטא הקדמון היה ביחסי המין בין חוה לנחש... הכל נראה לי שם יהודי כזה, מה אני יודעת על יהדות? אני מקיבוץ והיה לי חור בהשכלה בנושא הזה..."

זו הנקודה שעניינה חורג מהפרשה האישית של אותה בחורה בת העשרים ושלוש, וכחברת קיבוץ בלי ספק בת השכלה תיכונית. יש לה — כהודאתה — חור בהשכלה לגבי היהדות. התנ"ך חופף אצלה היסטוריה נוצרית, כי הוא כולל "כמובן" גם את "הברית החדשה" ואין היא מבחינה. עד כדי כך, שהיא מודיעה למשפחה המו-דאגת: "אני חוזרת בתשובה".

תהא מה שתהא הדיאגנוזה לגביה, החור ההוא בהש-כלתה לגבי יהדות, הוא חור של ממש ויש לו גילויים רבים ביחסי הנוער הקיבוצי ליהדות.

אברהם בורג מחפש סמכות

מטעם אוניברסיטת חיפה נתקיים "כנס קיום יחדיו", הכוונה כמובן לא לקיום יחד יחדיו של יהודים עם יהודים, של מערך — למשל — עם גוש אמונים, כי אם קיום יחדיו של יהודים וערכים (כידוע אוניברסיטת חיפה הופכת להיות ממש מדגרה לדה-ציוניזציה של ישראל ולא רק על ידי הגוש הגדול של סטודנטים הערכים, האש"פיסטים).

ככנס זה השמיע דברים גם אברהם בורג, שאי אפשר לא לשים לב אליו, כי אין הוא יחיד לדיעותיו, באשר הוא בעל תפקיד יעוצי לראש הממשלה, לקשר עם יהדות התפוצות.

בעיית היחס לערכים — אומר כמעט-שגירדנו אצל העם היהודי — היא בעיית חברתית יהודית. כאשר יוכרע מקור הסמכות במדינת ישראל אלהים או הדמוקרטיה — או אז יוכרע היחס לערכי ישראל. הברירה היא כאן דיטורית, כמובן. זה קצת מתמיה בגלל הדובר, זה היה נשמע טבעי יותר מפיה של שולמית אלוני, למשל, או כל כופר אחר להכעיס ולחיאכון, שהרי טמון כאן — ואולי דוקא גלוי מאוד הלגלוג החריף נגד סמכותו של אלהים חו"ח. מסתבר שהאימרה "במקום שעומדים חוזרי בתשובה אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, חלה גם במהופך שפורקי עול עומדים אין כופרים מבטן יכולים לעמוד".

בין כה ובין כה: כל הברירה זאת חסרת שחר, על כל פנים כל עוד מדינת ישראל היא מדינת ציונית. אברהם בורג אמנם "התקדם" מאוד אבל טרם הגיע ל"רשימה המתקדמת", כמקווה. על כן יסוד מוסד הוא במחשבת הציונות ופרייה מדינת ישראל: הסמכות האי-דיאית — והרי גם אלהים גם דמוקרטיה הן אידיאות שבורג שואל על הברירה ביניהן לביסוס המדינה ופתרון בעיותיה — היא הציו-נות, משמע, מה טוב להמשיך הגשמת הציונות. על פיה — ואין צריך לאמר גם "קצת" על פי יחס הערכים למדינת ישראל וגם לציונות, בורג, גם לציונות, אחה עדיין חבר מפא"י על פי שני אלה: על פי הטוב לציונות כרעיון המנחה את הציונות, ועל פי היחס של הערכים למדינה זו ולציונות — יוכרע היחס לערכי ישראל. ושום דבר, ושום אידיאה אחרת, ותהא זאת הנשגבה ביותר ההולמת עמים ומצבים אחרים, לא יכריע, אסור שיכריע. אם סמכות הציונות תבוטל — לא יועילו לה למדינה לא אלהים ולא דמוקרטיה.

בין הלם לחלם

מוזמן מקנן בי חשד שמאיר כהנא נשתל במערכת הפוליטית על ידי השמאל. הוא בשבילם ממש בגדר "מחייה נפשות", "מקץ נרדמים", וכיוצא בזה.

בימים אלה החשד נתחזק ומצא ביסוס של ממש, כי הנה מה שמספר בטאון הקיבוץ הארצי "השבוע". הקיבוץ הארצי מתכונן לוועידתו ה-14. בקיבוץ דליה התעוררו עם בוקר ונדהמו: על קירות ודלתות צויירו סמלי כהנא, אגרוף וכתפות ענק: "שמאלנים מאניאקים" כהנא לשלטון" "קיבוצניק ערבי", אש"פיסטים.

הקיבוץ היה כמרקחה ומי יודע לאן היו הדברים מתגלגלים אלמלא נתברר שזה מעשה ידיהם של שני חברי דליה. לא ילדים פרחים שובבים מתחכמים, כי אם שני נכברי הקיבוץ, שני חברי צוות המכינים את הוועידה והם קיבלו למעשה אישור מוקדם ממזכירות הקיבוץ. למה? הכטאון הקיבוצי מפרש ואומר: כדי לעורר ויכוח ועניין בוועידה שאחד הנושאים לה יהיה מלחמה בפאשיזם... ההסבר נתקבל והרוחות נרגעו.

סוף סוף נמצא נושא לעורר קצת שכעים ורדומים ואדישים. אמנם יש בעיית נושרים רבים ומשמאילים יותר מדי ויש גם גערים משתינים על במת הופעות. ועוד ועוד. אך אין כפאשיזם להחיות מתים. טיפול בהלם או בחלם.